Regd No. N. 45 / M 3813

విడిపత్రిక ౦-౧-౨

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు వెలువడు అర్ధవార జాతీయ పత్రిక

సంపుటము ౧౭ ● హైదరాబాదు దక్కన్ తా. ౯. ౧౯౪౨ చిత్రభాను ఆషాఢ బ॥ ౧౪ (౧౦-౮-౧౯౪౨.) సోమవారము ● సంచిక ౬౨

షాపువాలో జపాను సేనల పురోగమనము

ఆగస్టు ౭వ తారీకు మొదలుకొని ౯వ తారీకు వరకు వివిధ కేంద్రములనుండి పంపించబడిన యుద్ధవార్తలిట్లు తెలుపబడుచున్నవి-

చైనా

చైనాలో చేకియాంగు రాష్ట్రములో చైనీయుల సేనలు ఆరాష్ట్రసముద్రతీరమునుండి పిన్యాంగువరకు తిరుగుటచేత జపాను సేనలను ఎదిరించగా, ఆ జపాను సేనలు జూలై నెల తారీకున వచ్చినవాటి చేత వెనుకకు తరిమివేయబడినవి-జూలై ౨౮వ తారీకున జపానీయులు కెంచౌ పట్టణమును పట్టుకొనిరి. కాని ఆ తరువాత చైనీయులు దానిని తిరిగి ఆక్రమించిరి- అందుపై జపానీయులు వారి ఎదురు పోయిరి-ఆగస్టు ౭వ తారీకున వారు కెంచౌ పట్టణమునకు సమీపముననున్న ముఖ్యమైన స్థానములను పట్టుకొని, కెంచౌపై ప్రయాణము సాగించిరి-ఆగస్టు ౭వ తారీకున జపానీయులు ఆ ప్రాంతములో నుండి సుయిచాంగు పైకి వారు పట్టుకొనిరి-లంబ్బనుండియు, లిషుయినుండియు బయలుదేరి, లిషుయికి పడమటనుండు సున్యాంగువద్ద కలిసికొనవలెననుకొని జపాను సేనలు ఆగస్టు ౭వ తారీకున సున్యాంగులో ప్రవేశించి అక్కడినుండి దక్షిణముగా పోవుచున్నవి-ఇప్పుడు చేకియాంగురాష్ట్రములో లిషుయి, సున్యాంగు నూయి చాంగులవద్ద పోరాటములు జరుగుచున్నవి-

చైనీయసేనలు చేకియాంగు, కియాంగ్సి రాష్ట్రములలో యనేక ముఖ్యస్థానములను జపానీయుల నుండి సంపాదించగలిగినవి-చేకియాంగు, కియాంగ్సి ఫ్యూకియన్ రాష్ట్రముల సరిహద్దుల కలియుచోటునందు క్వాంగ్ఫెంగ్ నగరము వద్దనున్న జపానీయ సేనలలో యధిక భాగమును చైనీయసేనలు ముట్టడించి నాశనము చేసినవి-

కియాంగ్సి రాజధానియగు నాన్చాంగుకు ఉత్తరపశ్చిమమునందు లిన్చ్వాను పై చైనీయ సేనలు ఆగస్టు ౭వ తారీకున దెబ్బతీయ సాగించినవి-అక్కడ పోరాటమింకను జరుగుచున్నది-లిన్చ్వానుకు ఆగ్నేయదిశలోనుండు నాన్చాంగు పట్టణముమీద కూడ చైనీయ సేనలు ఆ దిశను జపానీయులు విడిచి పారంభించినవి-అక్కడకూడ పోరాటము జరుగుచునే యున్నది-కియాంగ్సి రాష్ట్రపు తూర్పుభాగమునందు జపానీయులవశములో నుండు ఇక్రేన్ పట్టణమునకు కొంత దూరమువరకు దెబ్బ తీయగలిగినంత దగ్గరకు చైనీయసేనలు చేరుకొనినవి-ఇక్రేనుకు మూడుమైళ్ళ దూరములోనున్న స్థానముకు ౫ మైళ్ళదూరములోనిని చైనీయసేనలు చేరినవి-ఆ రెండు చైనీయదళములను జపానీయసేనలు ప్రతిఘటించుచున్నవి- యూకోనుకు ఆగ్నేయదిశలో నిక్కిచదివి ఉత్తరపుకట్టునవున్నచిన్న, మార్గ యూపుకు పట్టణముకద్ద జపానీయ సేనలపై చైనీయులు దెబ్బలను తీయుచున్నారు.

హుపేరాష్ట్రములో చన్గదియాంగుకు ఈశాన్యదిశలోనుండు తాహుంగుకొండ ప్రదేశముపై జపానీయ సేనలు దెబ్బలను తీయుచున్నవి-

చైనాలో హెంగ్యాంగువద్ద అమెరికనులు ఏర్పరచుకొనియున్న విమానాశ్రయమును ధ్వంసము చేయుటకు జపానీయులు తీర్మానించుచున్నారు-అమెరికావారివిమానాలు ఆగస్టు ౬వ తారీకున కియాంగ్సి రాష్ట్రములోని (నిన్చ్వాను)పై బాంబులను వేసినవి- జపానీ పవిమానాలు ఆగస్టు హెంగ్యాంగుమీదను క్వాంగ్సు రాష్ట్రములోని మేపూకౌ బమీదను బాంబులను వేసినవి-అమెరికావారివిమానాలు ఆగస్టు ౭వ తారీకున హాంకౌవద్ద జపానీయ సేనలపై బాంబులను వేసినవి-జపానీయవిమానాలు ౫వ తారీకున క్వీలిను పై బాంబులను వేసినవి-

నిజాంరాష్ట్రంలో లోకల్ఫండులు

౧౩౪౯ ఫసలీలో నిజాంరాష్ట్రమందు లోకల్ఫండు పరిపాలనను గురించిన నివేదికలో పెద్దపట్టణములలో చాలవరకు నీటిసౌకర్యములు నీరుయొక్క కొద్దులు మున్నగుపట్టణసౌకర్యములు కొన్నింటిలో ఏర్పరచబడినట్లును మరికొన్నింటిలో ఏర్పరచబడుచున్నట్లును తెలుపబడినది-కాని గ్రామములలో బావులు మున్నగునాటిని ఆరోగ్యమును, నీటిసౌకర్యమును బాగుచేయవలసియెంతయో చేయవలసియున్నదనికూడ తెలుప బడినది.

ఈనివేదికసంవత్సరములో జిల్లాలలో నీటిసౌకర్యాలకును మురుగునీటికాల్వల నిర్మాణమునకును రూ౨౦,౫౦౦ ఖర్చుఅయినది- వరంగల్లులో నీటిసౌకర్యముకొరకును మురుగునీటికాలువలకొరకును రూ౧,౫౦౦౦౦ లవ్యయమైనవి. దానితో అసంపూర్తియైనవి గుల్బర్గా,నిజామాబాదుపట్టణాలలో ఈరెండుసౌకర్యముల కొరకును వరుసగా రూ౧౧౦౦౦లును, రూ౬౫౦౦లును వ్యయము అవసరమనితేలబడెను- ఇప్పుడు అక్కడిపనులు జరుగుచున్నవి- ఇవిగాక ౨౮ ముఖ్యపట్టణములనుపరిశీలించి వాటికిమంచినీటిసౌకర్యములను మురుగుకాలువలను ఏర్పరచుటకు ఎంతవ్యయము చేయవలసియుండునో లెక్కలు వేయబడినవి-

కొన్నిపట్టణములలో రూ౭౦౦౦౦ల ఖర్చుతో రోడ్లులు వేయబడినవి-లాతూరు, నాందేడు, గుల్బర్గా, రైచూరు,జాల్నా ఖమ్మం- ఈపరిశ్రమనిలయపట్టణములలో ధాన్యపుమార్కెటులను ప్రతిమార్కెటుకును అగ్నిప్రమాదములకును ఎలుకలబాధకునులోంగనిగోదాములుగల క్రొత్తవాణిజ్యకేంద్రములును ఏర్పాటుచేయబడినవి- నివేదన సంవత్సరములో నాందేడులోను,లాతూరులోను క్రొత్తకూరగాయలమార్కెటులను ప్రదేశములను ఏర్పాటు చేయుటకు ప్రభుత్వము వారు అనుమతినిచ్చిరి-

కరీంనగరుజిల్లాలోనుబీదరులోను, నిజామాబాదుజిల్లాలో అక్బరునగరములోను కొంత జాగీరునిధినుండియు కొంతసాధారణలోకల్ఫండుధనమునుండియు వ్యయముచేసి రక్షకులకు అదృష్టమైనగ్రామాలు నిర్మితములైనవి- పట్టణాభివృద్ధిఏర్పాటులును, క్రొత్తరక ప్రణాళికలును, క్రొత్తప్రదేశములను ఏర్పాటుచేయుటయు ఆదిలాబాదు,కొత్తపేట,గుల్బర్గా,తుల్జాపూరు, వరంగల్లు,నిజామాబాదు భోకర; ఉస్మానాబాదు లాతూరు,యాద్గీరు,రాయచూరు,నాందేడు,జాల్నా. ఔరంగాబాదులలో జరుగుచుండినది-ఆశెజాగీర్లలోను, సంస్థానములలోనుపట్టణాభివృద్ధిచర్యలుగైకొనబడెను- ఉదాహరణార్థము పాల్వంచసంస్థానంలోనుశరంగాబాదుసంస్థానములోను వరుసగా రూ౧౬౪౫౦ రూ౧౦౧౨౫ లవిలువగల పట్టణాభివృద్ధిపనులు మంజూరుచేయబడినవి.

ఈశాఖవారు వేయిమందికిపైబడిన జనసంఖ్యగల గ్రామాలలో ప్రాథమిక పాఠశాలభవనాలను లోకల్ఫండుగారి అయిదేండ్ల పథకాలక్రింద నిర్మించుటకు పూనుకొనినారు-మొత్తం ౧౫౦ పాఠశాలలకు ౨౫౦ మంది బాలుర పాఠశాలలను ౧౦౦ బాలికల పాఠశాలలనునిర్మించనున్నారు- ఈసందర్భములో వరంగల్ జిల్లాలో అప్పుడే పని ప్రారంభించినారు-

ఈనివేదనసంవత్సరములో పురపాలకసంఘములుగలపట్టణములయొక్కయు ఇతరపట్టణములయొక్కయు మొత్తముమొదటి ఋణములు ప్రభుత్వమిచ్చిపథనముగాక రూ౧౩,౫౫,౫౧౨ లు ౧౩౫౧ఫ-లో ఇట్టిఋణము రూ౧౫,౨౫,౫౧౦ లు మొత్తముఋణము ఋణములు తీర్పుటకై చెల్లించినవాయిదాలకు మినహాయించి నరత్యాత రూ౧౨,౧౨,౫౧౩ లు ఇదేసంవత్సరఫలో రూ౧౫౦౦౦లు వ్యయమైనవి-

ఫర్మాను

మ-ఘ-శ-నిజాంప్రభువుగారు ఈవిధముగా విభాగవల్ ఉమరా పాయిగా విషయములో ఫర్మాను ప్రకటించితినారు-

"వానిర్ణయముతో కౌన్సిల్ ఏకీభవించుచున్నది.ఆరేమన నవాబుసుల్తానుల్ ముల్క్ముఖ్ఖవిభాగమునకు-తెలిసినరిగాలేదు ముందుఅతనిస్థానమందు ఉండవలెను-అది అప్పుడే నిర్ణయించవలెను-తేకుండేనసయు వచ్చినప్పుడు చిక్కులుకొట్టలు ఏర్పడును-ఈమన్నబువను గాను ఆవంశములోని వారు ఉత్తమవిద్యావంతులును అనగాయూనివర్సిటీడిగ్రీవారును, యువకులు,చతురులు! బుద్ధిమానులు. అన్నిటికన్న ముఖ్యం మంచినడతగలవారుకావలెను-ఇవన్నియు, సుల్తానుల్ ముల్కుయొక్కమనుమడును నదీర్ నవాబుజాను పెద్దకుమారుడునగు గనీకనవాబుజంగుగారిలో ఉన్నవి-పైగాకుఒల్లవాను కి-శ- నిజాంగారికినుము దు-మరియు ఈప్రైవేటుపరివారముయొక్క- భానుజాదు (తెలంగాణు) మరియు అల్లుడుకూడా-కొత్తన ఈయువకుని విభాగవల్ ఉమరా పాయిగాయొక్క అమీరుగా నిర్ణయించుచున్నాను- ఇతడు సుల్తానుల్ ముల్కు జీవితపర్యంతము నాయబ్ అమీరుగా ఉండవలెను-

ఇంకను ఆసఫ్జాహీ వంశావములోనిది. ఈపిల్లవాని నియామకమువలన హిజ్ హైనెస్ భావాకూడా సంతోషపడును-ఎందుకనగా ఈబాలుడు తన మనుమనివలె. ఈపిల్లవాని కిమ్మటకు నిర్ణయమైనది- ఇతనితల్లి హైనెస్ యొక్క బంధుగ్రములోనిది,"

... ...

బూర్గులరామకృష్ణరావు గారును, వామనరావు నాయుడు గారును, డాక్టర్ మేల్కోటీ గారి యింటిలో చికిత్స పొందుచున్నారు-ఇప్పుడు వారిలో క్షేమముగానున్నారు-

... ...

౧౦వ తేదీనాడు హైదరాబాదునగర సుందరభవనంలో శంకరరావు బూర్గుల గారి అధ్యక్షతలో లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకు వర్ధంతి సమారకసభ జరుపబడెను- హిందూప్రజామండలివారును ఆర్యసమాజమువారును ఈసభలో పాల్గొనిరి-పలువురువక్తలు తిలకు మహాపురుషుని నాయకత్వమును కొనియాడిరి-

... ...

౪వ తేదీనాడు హైదరాబాదునగరములో ఇత్తెహాదుల్ ముస్లిమీన్ సంఘమువారు కాంగ్రెసువారి కొరకు వివరణ విలువ తెలియజేసిరి-ఈవిషయములో రెండు సభలు జరుగునట-

... ...

హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు-నిమ్నజాత్యాదులకు రిజర్వుచేసిన రాష్ట్రములో ఎన్నికలు జరిగిన స్థానములు ఖాళీ అయ్యనవి- (౧) బిల్ డర్సు (౨) బాయిలర్సు (౩) ట్రాన్స్పోర్టు (౪) స్పిన్నర్సు (౫) బ్యాండేజీ ఎక్స్పర్టులు (౬) షిప్పు (౭) స్టీవడర్సు (౮) పోర్టర్లు మున్నగునవి-

... ...

౧౫ ఆగస్టునుండి మొత్తము నిజాం రాష్ట్రములో నిగడియారాలన్నిటిలోను ఒకగంట ముందుకు త్రిప్పవలెనని హైదరాబాదు ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించుచున్నారు.

... ...

ఇత్తెహాదుల్ ముస్లిమీను వారు ఈవిధముగా ప్రకటించినారు- హైదరాబాదు స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకు ఇది చాలా ముఖ్యముగుచున్నది. మ-ఘ-శ-నిజాంగారి ఆజ్ఞాప్రకారము ఆ దినమును నిశ్చయముగా జరుపవలెను. అంజుమన్ ఇస్లామియాలో ప్రకటించబడినది. ఈ దినము ౯ తేదీనాడు చేయుచున్నారు. ఇత్తెహాదు వారు నవాబు బహద్దూర్ యార్ జంగు గారి అధ్యక్షతలో సభను చేయుదురు.

... ...

రామన్న గారి సభ ఎన్నికలలో ఒక్క పక్షము ముస్లిముల స్థానములు ఎన్నికలు జరుగవలెను ఇత్తెహాదుల్ ముస్లిమీను వారి చే నిర్ణయమైనవారు గాను ఉండవలెనని ఇత్తెహాదు వారు ప్రకటించినారు.

... ...

గోధుమల కేష

హైదరాబాదు ప్రభుత్వంవారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు-ఇదివరలో మునిసిపల్ ఠాణాలో గోధుమలు అమ్ముటకు ఏర్పాటుచేయబడినది-కాని జనసందడియెక్కువై చిక్కులేర్పడినవి- కొత్తగ ఇకముందు మార్కెట్ కమిటీలో అధికారులైన వారు కూపనులు పొందగలరు. కూపనులు చూపించినవారికే గోధుమలు అమ్మబడును-

హైదరాబాదు రెడ్డిజనసంఘమువారు తమ కార్యదర్శి పదవి యందు మ-ఘ-శ-నిజాంగారు జాక్టరు మహేశ్వరజీ సురుధ్దీనాగారిని ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం ప్రోవైస్ ఛాన్సలర్ గా నియామకము చేసినందుకు తమసంతోషమును కృతజ్ఞతను మ-ఘ-శ-నిజాం ప్రభుగారికి తీర్మానము ద్వారా తెలుపుకొనినారు-

కాంగ్రెసు ముస్లింలీగుల విరోధము వట్టిదేనా?

కామన్సుసభలో ప్రశ్నకు అమెరీ సమాధానము

లండన్ ఆగస్టు ౬.

కాంగ్రెసువారితోను అధికారములోనుంట లేదని ముస్లింలీగు గాని ఇంకేపార్టీ గాని అధికారము ఇచ్చినను సంతృప్తిపడదని ఇదివరకల్లవిధ ప్రాయపడు కాని సమాధానము కామన్సు సభలో కార్మికసభ్యులు సోరెన్సెన్ ధోరణి ఇండియామంత్రి అమెరీ వృష్టికి తెచ్చెను-

పటేల్ ప్రకటనలో ఉన్న గాంధీగారి తర్కాన్ని గ్రహించి అమెరీ ఇట్లు కాంగ్రెసు అధికారమునకు తెచ్చుకొనుటకే అనెను.ఇందువల్లబ్రిటిషుప్రభుత్వమై ఖరమాయి ఆనిప్రక్కకుచెను- దీనికిజవాబుగా అమెరీఇట్లనెను:

కాంగ్రెసువారు ఒక్కొక్కరు వేరువేరుగా చేయు ప్రకటనలను సమన్వయించుట సాధ్యమయినపనికాదు- అఖిలభారతకాంగ్రెసుకమిటీ సమావేశము జరుగబోవుచున్నది- అందులో ఈ విషయముమీద కాంగ్రెసు పార్టీ తన అధికార నిర్ణయములను స్పష్టీకరించుకొనుటకు సంకేతము లేదు-

సోరెన్సెన్-ఈప్రకటన సరియైనదే అయిన కాంగ్రెసు ముస్లింలీగుల విరోధము అనునది కల్పితమైనది కాదన్నమాట కాదా?

ఈఅనుబంధ ప్రశ్నకు అమెరీ జవాబు ఇవ్వలేదు-

కడపటి వార్తలు

అరెస్టులు

(ఒ-వి) హైదరాబాదువక్కిల్ మిహార్ ౩; శేసుపగలరాహుకిషతభూరు, వాలిక్ఫంఢహ్యా ప్రాణేశాచారి, రామచంద్రరావు వందేమాతరం గారలను అరెస్టుచేసినట్లు తెలియుచున్నది- రామచంద్రరావువందేమాతరం గారిని హాజోస్టుకు పట్టుబడగాపట్టుకొనినట్లు తెలియుచున్నది-ధూతు గారినింటిలో కట్టుకొనిరి. ప్రాణేశాచారి గారిని మార్గంలో పట్టుకొనిరట-

బొంబాయి

౯ ఆగస్టు ౧౯౪౨

మహాత్మా గాంధీ అరెస్టు

౯ ఆగస్టు ఆదివారము ఉదయమున బొంబాయియందు మహాత్మా గాంధీగారు, పండిత జవాహర్ లాల్ గారు, రాష్ట్రపతి మౌలానా అబుల్ కలాం ఆజాదు గారు, మరియు కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సభ్యులైన తక్కిన వారందరును అరెస్టు చేయబడిరి-

బొంబాయిరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షుడును, కార్యదర్శియును, ఇంకను అనేకమంది ఇతరస్థానిక కాంగ్రెసు సభ్యులును, అరెస్టు చేయబడిరి-

వీరినందరిని స్పెషల్ రైలులో పూనాకు తీసుకొనిపోయిరి-

గోలకొండపత్రిక

చిత్రభాను సం౹౹ర ఆషాఢ బ౹౹ ౧౪ సోమవారము

మన ప్రోవైస్‌ఛాన్సలర్

ఉస్మానియావిద్యాపీఠము యొక్క ప్రోవైస్‌ఛాన్సలర్ పదవిపై డాక్టర్ మీర్ వలీయుద్దీన్‌గారు మ-ఘ-వ-నిజాంగారి ఫర్మానా ద్వారా నియమింపబడినారని వినుటకు చాలా సంతసించుచున్నాము వీరు ముల్కీలగుట మొదటిది- వీరు దీనికి సంపూర్ణముగా అర్హులగుట రెండవది-

మన రాష్ట్రములో ముల్కీ-యుద్యమము అను వది ఏర్పడియుండెను-దా నివిషయములో హిందూముస్లిములందరును ఏకాభిప్రాయులై యుండిరి- కానిఏమి కారణమోాఆయుద్యమము నామమాత్రముకూడా లేకుండ మాయమయ్యెను- బహుకాలమునుండి మనరాష్ట్రములోని పెద్ద ఉద్యోగాలలో చాలభాగం పంజాబునుండియో బ్రిటిష్‌ప్రాంతమునుండియో పిలిపింపబడిన ఘనులకియ్యబడుచున్నది- ముల్కీలలో అట్టియుద్యోగాలకు తగినవారు లేరను భావన యేకాక వారు మాకు బాప్పడియున్నది- ఇదిపెండ్లికిని పిల్పికిని ఉండే అవినాభావసంబంధము వంటిది- ముల్కీలకు అర్హులుకాని నౌకరీలుదొరకవు- నౌకరీలుదొరికితేకాని వారి అర్హతవ్యక్తముకాదు- ఉద్యోగాలకు శిక్షణ, నిష్పాక్షికత, ప్రజాసేవ ప్రధానము-ముల్కీలకు ముల్కీలపై సహజముగా ప్రేమయుండును- వారికి ఇదితమ దేశమనుఅభిమానముండును- రాష్ట్రేతరులనునియమించుటలో రాష్ట్రానికిచాలానష్టముకలదు- గొప్పగొప్ప రాష్ట్రేతరోద్యోగులతమకుకావలసినవారిని తిన్నతిన్నగా ప్రవేశపెట్టుచుందురు-వారికి ఈరాష్ట్రముపై అభిమానము ముల్కీలకు ఉండినట్లుగా ఉండదు- వారిజీతాలలో ఎక్కువభాగముబయటికేపోవుచుండును- అందుచేత ఆర్థికముగాకూడ రాష్ట్రానికి నష్టము కలుగును. ముల్కీలు నిరుద్యోగులగుట వృద్ధిచేయుచుందురు- వారిలో అశాంతిప్రబలును. ఒకవేళ నిజముగా తగినముల్కీలులేకుండిన గవర్నమెంటువారు సిద్ధముచేయుట ప్రభుత్వవిధి- ఉస్మానియావిద్యాపీఠములో ఉత్తమడిగ్రీలను పొందువారిని ఖండఖండాంతరాలకు పంపుచున్నారు-అట్టిఖండాంతర విద్యావిశేషములలో లక్షలకొలది రూపాయిలవ్యయముతో సిద్ధమైవచ్చినవారికెందుకు ఉన్నతోద్యోగాలకర్హులుకారు-మైసూరు మైసూరీలకొరకుఅని ఒకగొప్ప ఉద్యమము బహుకాలమునుండి యేర్పడినది. మనము బయటివారికి ఎక్కడలేని అర్హతీయుస్వాగతమిస్తే మనవారికిబయటివచ్చినటనైన ఎన్నడైనా ఉద్యోగంలభించినదా? ఇంతగెలిచి రచ్చగెలువవలెను-మనవారికి మనరాష్ట్రములో మంత్రిపదవులు ఇతరోన్నతోద్యోగాలు లభించుకుంటే బయటివారెందుకు వారినికోరుదురు.

డాక్టర్ వలీయుద్దీన్‌గారు ముల్కీలు-వీరు బీదరుజిల్లావాసులని వినుచున్నాము- ఈరాష్ట్రములోని ముల్కీ హిందూ- ముస్లిమ్ములను పరస్పరప్రేమతో సహకారముతో గోల్కొండ ఖుతుబుషాహీలకాలము నుండియు నర్తించుచున్నారనుటకేమియు సందేహము లేదు-హిందూముస్లిం విభేదాలు ఉత్తర హిందూస్థానానికే తగును. దక్షిణములో అట్టివి దిగుమతికావలసినదేకాని ఇచ్చట వాటియుత్పత్తికి తగిన వాతావరణమే కానరాదు. డాక్టరు వలీయుద్దీన్‌గారు ముల్కీలైనంతమాత్రాన వారు ప్రోవైసుఛాన్సలరు పదవికి అర్హులగుదురని ఎవ్వరునుఅనరు. వారికి అర్హతయున్నందుననే ప్రజ్ఞానిధులును ఉత్తమరాజకీయవేత్తలును ప్రజానురంజకులును నగు మ.ఘ.వ.శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారు వారికా గొప్పపదవిని ప్రసాదించి రాష్ట్రములోని విద్యావంతులందరికిని ఆనందము కలిగించినారు.

డాక్టరుగారు చిన్నప్పటి నుండియు విద్యలో ప్రతిభగతిలోను అగ్రగణ్యులై విద్యార్థి వేతనములను పొందుచు వచ్చినారు. మెట్రిక్‌లో ఉత్తములుగా ఉత్తీర్ణులైరి. ఉస్మానియా విద్యాపీఠములో వీరుచదివిరి-ఈ విద్యాపీఠపు ప్రాతవిద్యార్థియే యిప్పుడీ విద్యాపీఠములో ఉన్నతోద్యోగులగుట దీనికి చాలా గౌరవప్రదము. కళాశాలావిద్యలోను ప్రతిదానిలోని ఉత్తములుగా పరీక్షయిచ్చుచువచ్చిరి. లండన్‌కేంబ్రిడ్జి కాలేజీలో వీరే ప్రథమస్థానము వహించిరి. గణితశాస్త్రములో గొప్ప ప్రవీణులని ప్రఖ్యాతిపొందిరి. బర్లిన్‌లీప్జిగ్ మున్నగు విద్యాపీఠాలలోని సుప్రసిద్ధగణిత విశారదులవద్ద వీరు పనిచేసి ఉత్తమజ్ఞానము సంపాదించిరి. వీరు జర్మన్‌భాషను నేర్చుకొనిరి-డాక్టరుడిగ్రీని పొందిరి- రెండేండ్లు బర్లిన్‌లో పరిశోధనలు చేయుచుండిరి-ఇంగ్లాండులో స్వదేశమునకు వచ్చిరి.ఉస్మానియావిద్యాపీఠములో గణితశాస్త్రాచార్యులుగా నియుక్తులైరి- ఈ ఎనిమిదేండ్లలో వీరు జగత్ప్రసిద్ధినొందిన శాస్త్రీయపత్రికలలో తమపరిశోధనలు ప్రకటించుచు వచ్చిరి-వీరు బహుభాషలలో ప్రవీణులు- ఇంగ్లీషు, జర్మనీ, ఫ్రెంచి, ఫారసీ, అరబీ భాషలను బాగా ఎరిగియున్నారు- మాతృభాషయగు ఉర్దూ విషయము చెప్పవక్కరయే లేదు- వీరికినోబెల్ బహుమానము ఇయ్యనున్నారని ఊహ్యమైనే చాలావదంతులు బయలుదేరి యుండెను. కాని యుద్ధము మూలాన నోబెల్ బహుమానా లెవ్వరికిని ఇయ్యక అవి వేసినారని తెలియవచ్చెను.

ఇట్టి డాక్టర్ వలీయుద్దీన్‌గారు చిన్నవయస్సులో మున్నవారని యొకఆక్షేపణము యెవ్వరైనా చేయవచ్చును-అందుచేతనే వీరికిపదవియిచ్చుట ఇంకా అవసరమని అంటున్నాము- చిన్నవయస్సులోనే వీరింత ప్రసిద్ధికి వచ్చినారు- ఉద్యోగాలకు వయసు ప్రధానముకాదు- అర్హత, గుణము. ఈ రెండే చూడవలసియున్నది: ప్రస్తుత వాతావరణములో మతపాక్షికత లేని ఉద్యోగుల అవసరము చాలా ఉన్నది- వీరు మతపాక్షికత యేమిన్ని లేనివారని వినుచున్నాము. మరియుస్త్రీ విషయమై ఏమన్నా ఆక్షేపించుటకు సాహసింపజాలరు.

డాక్టరుగారికీపదవి లభించినందులకు వారిని మేము మనఃపూర్వకముగా అభినందించుచున్నాము. ఇదివరలో పాలసేసిన వందేమాతరం ఆందోళనకాలములో విద్యార్థులకును విద్యాపీఠానికిని మధ్య లకుకొన్ని ఒడంబడికలు జరిగెను, వాటికిసాక్షీభూతులుగా అధికారేతర నాయకులుకూడా ఉన్నారు: ఆఒడంబడిక నిర్ణయము లింతవరకు కార్యరూపము దాల్చలేదు. అవియు వీరికాలములో పరిష్కృతమైనస్సా నియా విద్యాపీఠము హిందూముసల్మానులందరికిని సమానముగాపీఠోన్నతమై అభిమానస్పదమై యుండునట్లు డాక్టరుగారు చేయుదురని ఆశించుచున్నాము.

కాంగ్రెసు కార్యసమితి

బొంబాయి సమావేశము

బొంబాయిలో జరుగబోవు అఖిలభారత కాంగ్రెసుమహాసభ సమావేశమునకై పోవుటకు ఆగష్టు ౨వ తేదిన గాంధీమహాత్ముడు వార్ధానుండిప్రయాణమైవచ్చుచుండిరి-వార్ధా మెయిల్‌ట్రైనునకు చాలామంది జనులువచ్చిరి. గాంధీగారును,వారితోవచ్చినవారును రైలుస్టేషనులో బండికి చేరియున్నంతకాలము జనులు "గాంధీకిజై" అని జయజయశబ్దములు చేయుచుండిరి. గాంధీమహాత్ముడు సేవాగ్రామముయొ బొంబాయికి పోవుట శ్రీ మహదేవదేశాయి ప్రభృతులతో ఏకీభవించుచుండుటే వివరముగా ప్రకటించినాడు...

ఆగస్టు ౩వ తేదీన గాంధీగారు బొంబాయికి చేరి ౪ స్టేషనుకు చేరునప్పుడు ప్రతిపత్తుపూర్వకముగా స్వాగతమిచ్చిరి...

ఆ తేదీ యుదయము అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసమితి సమావేశము మొదలయ్యెను... గాంధీమహాత్ముడు వచ్చినదినము భాషించుటకు మధ్యాహ్నము నొకసభ జరిగెను...

కాంగ్రెసు కార్యసమితి ఆగస్టు ౪వ తేదీన మధ్యాహ్నము బొంబాయిలో బిర్లాభవనమందు సమావేశమైనది. గాంధీమహాత్ముడు హాజరయ్యెను-ఆగస్టు ౯వ తేదీవరకు కార్యసమితి సమావేశము జరుగునని తెలియుచున్నది...

కార్యసమితి సభ్యులు అభ్యర్థనపై ఒక తీర్మానము చేసి...

ఆగస్టు ౪వ తేదీన అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ సమావేశమునకు సభ్యులు వచ్చుచున్నారు...

...వచ్చుచున్నది.

రష్యాచైనాయుద్ధరంగాలలో చేయుచున్న పనిని గుర్తించి ఈపరిస్థితులలో దిగులు పడినవారికి స్వతంత్రభారతము స్వైర్యముతో పోరాడును...

ఈదినము వివరించబడిన తీర్మానములో బ్రిటిషువారు భారతదేశమును విడిచిపోవలెనని కోరబడినది. స్వాతంత్ర్యము ప్రకటించుటకు... పరిస్థితులు... బ్రిటిషు రాజ్యాధికారము అంతమగుట... భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించుట ఈ యుద్ధమునకు ముఖ్యమని...

కావున భారతదేశము స్వాతంత్ర్యమునకు అఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీ యీ తీర్మానమును బలపరచుచు... ప్రజలందరికిని ప్రాతినిధ్యము గల సమ్మిళిత ప్రభుత్వము ఏర్పడవలెనని...

...ఈ తీర్మానమును అఖిలభారతకాంగ్రెసుకమిటీ సమావేశమునకు సమర్పించుటకు...

స్వతంత్రభారతదేశము ఐక్యరాజ్యములతో సహకరించి... ప్రపంచశాంతికొరకు...

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసమితి ... ఈ విషయమును ఆలోచించి... ఆగస్టు ౭వ తేదీన జరుగు అఖిలభారతకాంగ్రెసుకమిటీ సమావేశములో...

(బ్రిటిషువారు మిత్రరాజ్యముల... కాంగ్రెసు కార్యసమితి...) ...

వలయుననుట...

మహాత్మగాంధీగారు ... మిత్రరాజ్యముల ప్రపంచశాంతి...

ఒక పెద్ద ఉద్యమము...

గాంధి మహాత్ముని హృదయములో మహాగ్ని

మహాత్ముని వివరణ

ఒక పత్రికాధిపతి గాంధి మహాత్మునిదర్శించి మాట్లాడగా ఈక్రిందిసంభాషణ జరిగినది—

“ఈయుద్ధము చాలభీకరమైనది— దీనివల్లఅందరును అనాగస్వయముగా యుద్ధములో పాల్గొనుచున్న వారలేగాక, ఇతరులు కూడ కలుషితులగుచున్నారు— వాస్తవములో దానిఫలితములనుండి ఎవరునుతప్పించుకొనుచుండుటలేదు. అహింసవలెనే శక్తిని పెద్దదారచేయుచున్నది— లాభములకే ప్రధానముగఆశించువాడు తనదేశమునకును, దేశములోనిదరిద్రులకును ఏమిజరుగునది తెలియచేయుడు వార్తాపత్రికలకూడప్రభుత్వమునుండివ్యాపారములభించుచుండుటవల్లనే మౌనము వహించుటకు కోరినపుడు వహించుటయే యుక్తమని తలంచుచున్నారు.

“నారాష్ట్రియులలో ప్రజలఅభిప్రాయము జపానువారలపట్లఅనుకూలముగనుండే దానికంటె బ్రిటిషువారిపట ప్రతికూలముగానుండుటయే ఎక్కువగానున్నది— ఇటువంటిని మనము మనకు దారిదంతఅనుభవమైనదనియు ఇపుడుండేస్థితికంటె మరేదేనిశ్రేష్ఠముగనుండగలదనియు ఒక అస్పష్టమైనభావనయొకటికనిపించుచున్నది— తమ నమీకున భేదాభిప్రాయములులేవనియు మీరిపుడుఎట్లయినను పోరాటమునకు సిద్ధము గానున్నారనియు సుభాష్‌బాబుగారు రేడియోలో చెప్పినపుడు ప్రజలకుతోయిఅనిపించుచున్నది—”

గాంధిమహాత్ముడు సమాధానమొసగుచు నిట్లుచెప్పెను:—

“కానిఆక్కడవారు తిప్పుకోవలెను నాదని మీకెఱుకమరి నిలేను తలంచుచు వారునన్ను గురించిచేయుచున్న శ్లాఘనను ఒక్కటినమ్మకేవని అనుకోనలేదు ఏకోటికిరమునస్వాతంత్ర్యమును మాటమనాకేఅర్థముతో అనివారలెఱిదిలేరు, నాకులదిస్ఫురింపచేయు అర్థముసంపూర్ణముగాలేదు— నాశబ్దకోశములో ఏర్పరుచుకొనునది సహపదమేలేదు— మనము స్వాతంత్ర్యము సాధించుటలో సహాయముకొఱకువిదేశీయులను తెచ్చుటఅదిమునకుఅర్థములోలేదు— అట్లుచేయుట ఒకవిధమైనదాస్యమునకుబదులు ఇంకొకవిధమైన, అంతకంటెఅన్యాయమైనదాస్యమును తెచ్చుకొనుటయేయగునని మాటవిషయములో నాకు సందేహమేలేదు—

“కానిమేముమా స్వాతంత్ర్యముకొరకు పోరాడవలసియున్నది— అందుకు అవసరమైనత్యాగములలోనుఅమెరికాలోను ప్రతి అన్నిటిలో ఒకరిప్రేరణతోప్రకటితములగుచున్న కపటవచనములు ఎన్నియున్నను నేనుసర్దుకొనలేను కపటవచనము అని నేనుబుద్ధిపూర్వకముగానేచెప్పుచున్నాను—ఎందుకనగా భారతదేశ స్వాతంత్ర్యమునివారుచెప్పుచున్నప్పుడు మనస్సులోనిజముగా వారికా మాటయేలేకపోయెను— నామట్టుకునాకు నేను ఉపలంభించదలచిన చర్య సరియైనదను విషయములో సంశయమేలేదు—

“మిత్రమండలివారు అన్నిటికంటెప్రధమకర్తవ్యమైనఈన్యాయచర్యనుచేసి తమపక్షమునునిరాక్షేపణీయముచేసికొననిచో ఈపోరాటములోఅపజయముతప్పదని నాకుదృఢముగాఅనిపించుచున్నది— వారట్లుచేయనిచో వారలపరిపాలనను సహించజాలకదానినితొలగించుకొనుటకు సిద్ధముగనున్న వారలప్రతిఘటనవారలకుతప్పదు— ఎక్కువగుచున్న ద్వేషమును అనురాగముగమార్చుటయు మనవిధియంచిందని— మనముమన అంతరాత్మలను అడచియరాదనియు యుద్ధమువచ్చియున్నదికొబట్టిఏమియు చెప్పరాదనియు, చేయరాదనియు నాకలుచెప్పరాదు— కాబట్టినేను ఒకవిధమైనంజనులు బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకుఅహింసగా ధైర్యముతోఎదురుతిరిగి తుపాకులతో కాల్చివేయబడుచో అది చాలమంచిదని నిశ్చయమునకువచ్చినాను— అరాజకస్థితిలోనుంచి స్వాతంత్ర్యస్థితినివిర్పరచుటకు మానవతేసంఖ్యరము ఉపట్టుగాక అయితేఇప్పుడుమనము ప్రపంచమునకేచూడవచ్చును— నేడుమనమట్లుచేయలేము— నిజముగావకర్తవ్యవాదులు నాటిస్వాతంత్ర్యము కొరకైపోరుదుచున్నవి— జర్మనీ జపాను, స్విడనాలు నాటిసెట్టుగను ధనమునుమంచినీళ్లవలెవ్యయించుచున్నవి—

మనచరిత్రయేమి! యుద్ధములలో నాశనము లుమంచివ్యాపారములేమిచెప్పినని మీరు నున్నారు— ఈవిధముగాంచముపొంది ప్రభుత్వము చెప్పిందానికొలగించమే ఇక్కడ నాము బతిప్పించిను డుంటున్నారకను— న్యాయముగా జీవనము సంపాది. చుకొనుటకు దేశమార్గములున్నవి— నిజమునకుమధ్యమైన బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకు ఉంచి మాటగుచోమనదేశమునిట్టి గురమంచి భగవంతుడు రక్షించుగాక—

“మనము అపరిమితమైన ఆధైర్యమును చూపుచున్నాము— యూరపులో వలెరక్తపాతమును నాకుదిగులులేదు— అదిచెడుదేకాదిఅందులో చాల ధైర్యమున్నది— కల్లలుకల్పమనున్న ఒక్కొక్కబిడ్డనుపోగొట్టుకొనుట, భార్యలుభర్తల్నిఅనుపోగొట్టుకొనుట— ఈవిధముగజరుగుచున్నది— ఈమధ్యనేలార్డ్‌హాలిఫాక్సు గారికుమారుడు హతుడైనాడు. బ్రిటిషుచరిత్రలో అట్టిధైర్యముతోచేసిన త్యాగములనేకములున్నవి—

నాకు ఖేదముకల్పించుచున్నవి బ్రిటిషుపత్రికలయొక్కయు, అమెరికా పత్రికలయొక్కయు, విమర్శలుకావు, మనపత్రికలుబ్రిటిషువాన్నారుఅధికారిమాటలను వినుచుండుటనాకుచున్నకులఎక్కవఖేదముగనున్నది— అభయంకరపరిస్థితిని ప్రతిఘటించుటకైనను నేనుసిద్ధముకావలెను—

నాపద్ధతిసరియని సుభాష్‌బాబు చెప్పినపుడు అదినన్నుస్తుతించుటకాదు—వారనుకొనుచున్నఅర్థములో నాపద్ధతిసరియైనదికాదు— ఎందుకనగా అట్లగునపుడు వారునాకు జపానుపట్లఅనుకూలమైన భావమున్నట్లుసూచించినవారగుచున్నారు— ఏదేనిఒకవిచిత్రమైన తప్పుఅంచనాల్లనేను ఈదేశములో జపానీయుల ప్రవేశించుటకు తోడ్పడుచున్నాననుఅంశమును నేను గ్రహించియుండనిచో నేనునెనుకఅడుగువేయుటకు వెనుదీయరాదు— జపానీయులవిషయములో వారలనుప్రతిఘటించుటకై మనము బ్రిటిషువారిని ప్రతిఘటించుటకుగదా చేసినట్లుమనప్రయత్నములను గ్యజించవలెను—

“కానిఇదిమానవ్రుంపనిగాదు— అది ఈయుద్ధములోగోచరముకాకుండ మనగింజలు నన్నిటిని పలుమారుతల్లిక్రిందుచేయుచుండును ఒకశక్తియొక్కపనిగానుండగలదు— నాకుదానియందు అచంచలవిశ్వాసమున్నది— లేనిచోఇట్టి సమయమునకలిగించిదమర్శనుని సేవదగినట్టి ఈ విమర్శఅన్నిటిమధ్యనాకు పిచ్చియెత్తియుండవలసినది— వారలకునాహృదయమేదనతెలియును నేనుదానిని వెల్లడించవలెనని మరణించుటయొక్కటియే పద్ధతి.

నాకుబ్రిటిషువారిఅధికారముగురించుటగారసును భారతదేశములో బ్రిటిషువారిఅధికారమునాశనముకావలెనని జర్మనీవారుకోరుచున్నారు ఏమాత్రమైనను అనుమానించవలసిన అవసరమున్నదా! బ్రిటిషుఅధికారవినాశముకొరకు జపానుజర్మనీలసేవలను ఆశ్రయించవలసినఅవసరములేదు— అట్టి అవసరమేయున్నచో ప్రపంచమునందు అప్పుడు అవసరము నాకుకొనిపోగలదు— అజితపుగర్వించుట కేగియు, ఉండను— ఎవరోమరొకరువచ్చి నాశత్రువుపారద్రోలినచో నాకుసంతోషము గాని గర్వముగానిలేదు— అపుడునాకెమ్మిపామువున్నది— అట్టిదానికినేనుత్యాగపడజాలను, నాయింటిలోనాశత్రువుచెదిరించి పోరాడుటకు నేనుత్యాగముచేసినాననసంతోషము నాకుండదలెననినాఅపేక్ష— అబలమునాకులేనిచో నేనుపరనిరాకరించేయజాలను— క్రొత్తశత్రువుపుమరొకండచేయుటకు నేనొక మధ్యమార్గముకనుగొనవలెను ఆట్టిమార్గమునుకనుగొనటకుభగవంతుడు నాకుసాహాయ్యముచేయగలడను ధైర్యము నాకున్నది—

నిష్కపటమైన, శ్రేయస్కరమైనవిమర్శ తీవ్రమైనను నాకుకష్టములేదు— నేను నాకుకనబడుచున్నవిమర్శయంతయు కృత్రిమము గానున్నది— అదియంతమునకుహాస్యముగా కనిపించుచున్నది— అదినన్నుకాంగ్రెసువారలను బెదరించుటకై ఉద్దేశించబడినట్లునాకుకనిపించుచున్నది— అది చాలాచెడుఆట. నాహృదయములోచెలరేగుచున్న అగ్నివారలకుతెలియుటలేదు— నాకులేనిపోని ప్రతిష్ఠకై ప్రాకులాడుటయునువదిలేదు నాసొంతలాభమునకై నేనునిశ్చయముగా దేశమునంతయునుంటలతోదించపగలనర్యను గైకొనను—”

హరిజన్.

రూజ్వెల్టుగారి మౌనము

బ్రిటిషుఅధికారమును భారతదేశమునుండితొలగించవలెనని బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు అమెరికాకొసలహానొసగవలెనని గాంధిమహాత్ముడుచేసిన మనవినిగురించి అగస్టు౫వతేదిన పత్రికాప్రతినిధులతోటి సమావేశములోనొకరు రూజ్వెల్టుగారినిఅడుగగా వారుమౌనము వహించిరి.

హైదరాబాదు రాజ్యములో గనుల పరిశోధన

భూగర్భ పరిశోధకశాఖవారికృషి

ముఖ్యములగు ఫలితములు

గనులసంపదనుసరిగా ఉపయోగించి దానిని పారిశ్రామికముగ వినియోగించినదేశములు పరిశ్రమలయందును ఇంజనీరింగునందును యుద్ధమునందును ఇతరవిధములగనుప్రయోగమును చేయుచుండుట సుప్రసిద్ధము. జాతీయసంపదయు రాజకీయప్రాముఖ్యతయు గనులసంపదపైనను దానిని ఆర్థికపద్ధతిపై ఉపయోగించుటపైనను చాలవరకు ఆధారపడియున్నది. భూగర్భశాస్త్రజ్ఞుని పని,పరిశీలనములుచేయుటయు రకరకములలోహ జాతులను నిర్ణయించుటయు ఎక్కడెక్కడ ఏయేలోహములు లభించునో చెప్పుటయునైయున్నది. ఉదాహరణమునకు - దక్కనులోబంగారము ... ప్రత్యేకముగ గనుండును-క్వార్ట్సు, ఫెల్స్‌పార్, కొన్నితక్కువరకపురత్నములు, బంగనపల్లి కంగ్లాను రేటుఅన బహురత్నములుకూడ ఇక్కడ లభించును. గోల్కొండ్యావాపార్శ్వములలో కలవు. భూగర్భ ఖనిజములకుటను ఒకటిముదిడుట అవసరము.

హైదరాబాదు భూగర్భపరిశీలనము

ఈరాజ్యమునందు భూగర్భపరిశీలనముచేయుటకై ఒకశాఖ ౧౩౩౧ఫసలీలో స్థాపింపబడెను-ఇపుడు భారతభూగర్భపరిశోధనశాఖకు డైరెక్టరుగనుండిన సర్ ఎడ్విన్ పాస్కో గారు ఈవిషయమునసలహానిచ్చిరి- ఈశాఖను స్థాపించిన మొదటియేడేండ్లయందును ౧౩౩౧౦ చదరపు మైళ్లవైశాల్యముగల అదిలాబాదు,నిజామాబాదు జిల్లాలపూర్తిగను,అత్రాఫ్‌బల్దా కరీంనగరం,నల్లగొండజిల్లాలలో కొన్నిభాగములును పరిశీలింపబడెను- ౧౩౩౭మొదలు ౧౩౪౪ఫసలీవరకును ఈశాఖ సి-కె- కృష్ణమాచారిగారి అధ్వర్యమునకింద పనిచేసెను- నిర్మలకొత్తగాస్థాపింపబడిన బావులకై ఈశాఖకు ప్రత్యేకాధికారిగనుండిరి- రాయచూరు,గుల్బర్గాజిల్లాలలో బంగారుగనుల పూర్తిపరిశీలనముచేయుటకొరకై ... ఈకాలములో ౯౦౦౦చదరపు మైళ్లవిస్తీర్ణముగల రాయచూర్ దోఆబ్ అంతయును గుల్బర్గా,మహబూబ్‌నగరము, ఉస్మానాబాదుజిల్లాలలో కొన్నిభాగములును పరిశీలింపబడినవి- దీనికి ఫలితముగ ఈమధ్యరాయచూరు, గుల్బర్గాజిల్లాలలో బంగారుగనులపని ప్రారంభమయ్యెను- ఈపరిశోధనములకుఫలితముగ లెక్కలేనన్ని లోహములు లభ్యమాయెను ఇనుము,క్వార్ట్జు,ఫెల్స్‌పార్ జిడ్డురాళ్లు, రాగి,అభ్రకము, తక్కువజాతి రత్నములులభించినవి-

మూడవ దశ

కృష్ణమాచారిగారి మరణానంతరము ఈశాఖ హైదరాబాదునకు మార్చబడెను- అప్పటినుండి యీశాఖ గుల్బర్గా,మహబూబునగరము నల్లగొండ జిల్లాలపరిశోధనములో ఈశాఖముగ్నమైయున్నది. ౧౩౪౫నుండి ౧౩౪౯వరకు ౭౦౦౦చదరపు మైళ్లు పరిశోధింపబడెను- శాఖప్రారంభమైనదినమునుండి ౧౩౪౯వరకు ౫౯,౫౦౦చదరపుమైళ్లు అనగా రాజ్యములోమూడవభాగము పరిశోధింపబడెను

౧౩౪౯ఫసలీఅంతమున భారత భూగర్భశాఖ డైరెక్టరుఅగు ఏ-ఎమ్-హీరన్‌గారు శ్రీనిజాం ప్రభుత్వభూగర్భశాఖకు ప్రత్యేకోద్యోగిగను ఈ విషయమునసలహాదారుడుగను నియమింపబడెను వీరుశాఖయొక్క పనినిపరీక్షించి తమ ప్రశంసను తెలుపుచు తాముకావించినరాజ్యపర్యటనముయొక్క అనుభవముతోఒక కార్యక్రమమును తయారుచేసిరి- వెంటనేఆర్థికలాభమునిచ్చు గనులకెందుప్రాముఖ్యమీయబడెను- ఈకార్యక్రమము ననుసరించి మహబూబ్‌నగరమునల్లగొండజిల్లాల పరిశోధనము పూర్తికావించెను- కృష్ణానదికిఉత్తరతీరమునగల రత్నపుగనులనుప్రత్యేకముగ పరిశీలింపవలసియున్నది- వరంగల్లు,కరీంనగరము,మెదకుజిల్లాలును అదిలాబాదు,నిజామాబాదు, జిల్లాలలో కొన్నిభాగములు వెనువెంటనే పరిశీలింపబడెను- ఈప్రాంతములలోవిలువగల ఖనిజములు దొరుకుటసాధ్యము-డాక్టర్ హీరన్‌గారి సలహానను సరించి పని ప్రారంభమాయెను-

ఖనిజ పరిశ్రమ

ఇంతవరకుజరిగినపరిశోధనమునుబట్టి రాజ్యములోఆర్థికవిలువగల పెక్కుఖనిజములు లభించునవి అని తెలియబడుచున్నది- వానికిసంబంధించినవివరము క్రిందివ్వబడుచున్నది-

ఇనుము;- రాజ్యములోపలుతావుల ఇనుము నాదకట్టినది- ప్రత్యేకముగ అదిలాబాదుజిల్లాలో ఎక్కువగనుకలదు- కోకింగ్ కోల్ లేకపోవుట ఇనుపపరిశ్రమకొకగొప్పయిబ్బంది- హైడ్రో ఎలెక్ట్రిక్ స్కీములు ప్రారంభమైనతర్వాత ఈఇబ్బందితొలగునని తలంపబడుచున్నది-

సిరామిక్సు:- బీదర్, నల్లగొండ, గుల్బర్గా, అత్రాఫ్‌బల్దాజిల్లాలలో మంచిఅనువులైనవి లభించినవి. సిరామిక్ పరిశ్రమను ఇక్కడప్రారంభింపవచ్చును-

గాజు:- స్వచ్ఛమైనక్వార్ట్జు, (శిలా స్ఫటికము) శాండ్ స్టోను, (గరుకురాతిము),ఇతరఇసుకలు రాయచూర్,గుల్బర్గా,మహబూబునగరము నల్లగొండ, అత్రాఫ్‌బల్దాజిల్లాలలో లభించును- రాయచూరు,గుల్బర్గా, మహబూబునగరముజిల్లాలలో సాధారణముగ లభించును- ఈప్రాంతములలో పూర్వముగాజులుచేయబడుచుండెను-

ఎబ్రేసివ్ పరిశ్రమలు;- నల్లగొండ, వరంగలు జిల్లాలలోజరిగిన పరిశోధనమునుబట్టి అక్కడ కురవిందము, గార్నెట్‌స్టారొలైటులు, ఇవి ఎక్కువగా లభించినవి- ఇవి "ఎబ్రేసివ్" పరిశ్రమకు పనికివచ్చును.

ఆయిల్ రిఫైనింగ్;- ప్రపంచములో క్రొత్తముగ ... హైదరాబాదునకు ముఖ్యమైనవి- ... బెంటొనైట్ నూనెలు స్వచ్ఛముగ చేయును- ఈ నూనెలనుబాగుపరచుటకై 'ఫుల్లర్స్-ఎర్త్' అను బహుపయోగకరమైన మట్టిఅవసరము- ఇదిఅత్రాఫ్ బల్దాజిల్లాలలో లభించును-

బంగారము.- బంగారుగనుల త్రవ్వుపని ప్రత్యేకముగ మట్టిలో ప్రారంభమైనది-

రంగులు, మైకులు:- గుల్బర్గా అత్రాఫ్‌బల్దా జిల్లాలలో ఆక్సైడ్ ఆఫ్ ఐరన్ యును వివిధరంగులమట్టియు లభించును- ఇవిరంగుపరిశ్రమలలో పనికివచ్చును-

టిప్పు:- టిప్పుపరిశ్రమను ప్రవర్ధిల్లజేయుట సాధ్యమునీయము రాయచూరు,గుల్బర్గా,మహబూబునగరముజిల్లాలలో టానింగుత్వబలు,సైటర్, సోడాయాష్ కాల్షియంకర్బొనేటులు లభించును.

బ్లీచింగుపౌడరులు-నల్లగొండజిల్లాలో మంచి కాల్సైటులుగాలాలసాతో సహాలభించును- బ్లీచింగుపౌడరు తయారుచేయుటలో ఫ్యూర్ కాల్సైటు పనికివచ్చును-

మినరల్‌వుల్-మినరలువుల్ ఒకక్రొత్తపదార్థము-ఇది అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో కార్ఖానాలయందు సిలికానుండి తయారుచేయబడుచున్నది-ఇదిపరిశ్రమలలో పనికివచ్చును-గుల్బర్గా మహబూబునగరం, నల్లగొండజిల్లాలలో లైము స్టోనులును,కార్క్యరియు షెల్సును దొరకును-

పోలీసువారు వేటాడిన వానికివిడుదల

మదరాసుశాసనసభలో సభ్యుడును, ముస్లిం రిపాబ్లికన్ కమ్యూనిస్టుమగు ఇ. యం. శంకరనంబూద్రిపాదుగారినిపట్టుకొని జైలులోనుంచవలెనని ప్రభుత్వమువారు గావించినఆజ్ఞనుతప్పించుకొనినారు- వారినిపట్టుకొనుటకై ఆజ్ఞ ౧౯౪౦ లోజారిచేయబడియుండెను. అప్పుడు వారుకనుపించకుండ పోయియుండిరి- అందుపై ప్రభుత్వమువారు వారిఅరెస్టుచేయుటకుఉపకరించునట్టిసమాచారము తెలిపినవారికిరూ ౧౨౦౦లు బహుమానమిచ్చెదమని తెలిపియుండిరి- ఆగష్టు ౩ వతేదిన సంబూద్రిపాదుగారు ఆకస్మికముగా కాలికట్టులో ఒకబహిరంగసభలో కనిపించగా పోలీసులు ప్రభుత్వాజ్ఞననుసరించి అరెస్టుచేసిరి- కానిప్రభుత్వమువారు తర్వాతఆయాజ్ఞనుఉపసంహరించుకొనిరి-

హైదరాబాదు షెడ్యూల్డు కులాలసభ

హైదరాబాదు రాష్ట్రీయ అస్పృశ్యుల సభ అంటే అందరికిని తెలియును. దానిపేరు ఇప్పుడు హైదరాబాదు రాష్ట్ర షెడ్యూల్డు కులాల సభ అని మార్చినారు. ఆసభవారు జె-ఎచ్- సుబ్బయ్యగారి అధ్యక్షతలో ఆగష్టు 2 నాడు సికింద్రాబాదులో సభా కార్యాలయములో ఒక మహాసభ చేసిరి. సుమారు 1000 మంది సభకు వచ్చిరి. సభలో క్రొత్త ఎన్నికలు జరిగెను. సుబ్బయ్యగారు అధ్యక్షులుగాను పి-ఆర్- వెంకటస్వామిగారు కార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనబడిరి. అక్కయ్య యతిరాజులు గారలు ఉపాధ్యక్షులైరి. నాగాచారు గారు సంయుక్త కార్యదర్శియైరి. ఆరిగెర మస్వామి శరణాముస్వామి, మద్రే ధర్మనారాణు, గంగన్న గారలు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

సుబ్బయ్యగారు సభలో ఈవిధముగా మాటాడిరి. "నేనున్ను మరి కొందరున్ను అఖిలభారత నిమ్నజాతుల మహాసభకు వెళ్లితిమి. అచ్చట డాక్టరు అంబేద్కరు గారితో కలిసి మాట్లాడితిమి. డాక్టరుగారు మా నాయకులు. వారియందు మాకు పూర్ణవిశ్వాసమున్నది. ఈరాష్ట్రములో అస్పృశ్యులను ఇతరమతాలలోనికి తీసుకొనుచున్నారు. ఈవిషయమును గురించి వారిట్లు మాకు సందేశమిచ్చిరి.

"హైదరాబాదు సంస్థానంలో నిమ్నజాతులను ఇతరమతాలలోనికి పరివర్తనం చేయుచున్నారని వినుచున్నాను. అట్టి పరివర్తనమునకు నేనెప్పుడున్ను సెలవియ్యలేదని నిమ్నజాతులకు తెలుపుచున్నాను. నేను సెలవిచ్చేవరకు నిమ్నజాతులు ఏమతములోనికిన్ని పరివర్తనం కాగూడదు"

ఈసందేశమును నాకిచ్చుటకు పూర్వము డాక్టరు అంబేద్కరు గారు ఇతర ప్రతినిధుల ముందర బి. యస్- వెంకటరావుగారిని పిలిచి వారితో మాట్లాడి వారికి బుద్ధిచెప్పిరి.

ఇప్పుడు నిమ్నజాతులవారు ఈరాష్ట్రములో ప్రత్యేక రాజకీయవర్గముగా ఏర్పడి రానున్న రాజ్యాంగములో ప్రత్యేక హక్కులను సాధించుటకై కోరుచున్నారు. ఎంతవరకు తేలీకి రాజకీయ సంరక్షణ, ఆర్థికాభివృద్ధి, సాంఘిక స్వాతంత్ర్యము అన్నివిధాలా సమకూడదో అంతవరకు ఏరాజ్యాంగ సంస్కరణములను గాని నిమ్నజాతులు అంగీకరించవు. అల్పసంఖ్యాకవర్గాలలో నిమ్నజాతుల సంఖ్య అత్యధికముగానున్నది. పైగా వీరే వ్యవసాయపరిశ్రమల అభివృద్ధికి మూలాధారభూతులు. హిందువులువీరిని చాలా కష్టపెట్టుచున్నారు. ఇతరులు కూడా వీరికి కష్టాలు కలిగించుచున్నారు. వీరువాలనతింటూ జీవితము గడుపకోవలసివచ్చుచున్నది. వీరికి పరిశ్రమల అయములలోను పొలాలలోను కష్టించి జీవించుటకున్ను సెలవియ్యరు. వీరి విద్యకై ప్రత్యేకముగ ఏర్పాటు కావలెను. అన్ని సర్కారీ ఉద్యోగాలలో నూటికి ముప్పై పాళ్ళవరకు వీరికి ఉద్యోగాలియ్యవలెను. వీరికి భూములను ఇయ్యవలెను. వీరు 30 లక్షల వరకున్నారు.

సుబ్బయ్యగారి వ్యాఖ్యానానంతరము కొన్ని తీర్మానములు కావింపబడెను. నిమ్నజాతుల విద్యకై ఏటేటా అనేక లక్షలరూపాయిలను ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యేకించి వ్యయము చేయవలెననియు రాజ్యాంగమందు వీరికి ప్రత్యేకహక్కులుండవలెననియు. వారిసంఖ్యననుసరించి వీరికి ఉద్యోగాలియ్యవలెననియు లోకల్ బోర్డులలోను పంచాయితీలలోను ఆవిధముగానే స్థానములియ్యవలెననియు, వారికై ప్రత్యేకముగా గ్రామాలనిర్మాణమే కావలెననియు తీర్మానించిరి.

రామరాజుపై నేరము

హైదరాబాదు షాలిబండ ఆర్యసమాజ కార్యదర్శిగా యున్న రామరాజుగారు గంతియవాడు ఆలీఖాన్ ప్రకారం సాంఘిక విధుకు సెలవుతీసుకొనిసభ చేయించెను. కాని అందరి ఉపన్యాసాలు రాజకీయముగానుండెను. అందుచేత అతడు వాగ్బంధ నియమాలకు విరుద్ధముగా ఆచరించినాడని అతనిపైపోలీసువారు కేసుపెట్టి కోర్టుకెక్కించినారు. కోర్టులో విచారణ జరుగుచున్నది.

మైసూరు ఖైదీలకు మజ్జిగ

మైసూరు ప్రభుత్వమువారు జైళ్లలో చేయవలసిన సంస్కరణలు కావలెనియున్నచో సూచించుటకై నియోగించిన కమిటీవారు భారతదేశంలో శాకాహారులకు మజ్జిగ ముఖ్యమని సలహానిచ్చుటచే ప్రభుత్వమువారు ప్రతి ఖైదీకి రోజుకు రెండౌన్సుల మజ్జిగను వారమునకు ఒకసారి వెన్నను ఒకడ్రాము ఇప్పను ఇచ్చుటకు ఆజ్ఞాపించినారు. ఇందువల్ల సంవత్సరమునకు రూ 1000లు అదనపుఖర్చు ప్రభుత్వమువారికి తప్పదట.

చందా వివరాలు
సంవత్సరము చందా 6 హాలీ రూపాయిలు
ఆరునెలలకు ,, 3-0-0 ,,
బ్రిటిషిండియాలో సం॥చందా ఒకర్లాను
విడిప్రతి 0-1-9
పాతపత్రిక వెల ప్రత్యేకము

గోలకొండపత్రిక
Golkonda Patrika

The only popular paper that reaches the masses in the Dominions
Best Medium For Advertisement

Volu 17 — No 28 | Published on every Monday and Thursday — Hyderabad Dn. 10—8—194

బ్రిటిషు అధికారము తొలగింపుకు నిరాక్షేపము

జిన్నాగారు కాంగ్రెసుకార్యసమితివారి స త్యాగ్రహ తీర్మానమును విమర్శించుచు ఇట్లుఅ నుచున్నారు."భారతదేశమునుండి బ్రిటిషుఅధికా రమును తొలగించుటకు ప్రధానరాజకీయపక్ష ములు ఏకమత్యముతో తాత్కాలిక ప్రభుత్వమును ఏర్పాటుచేసికొనునని గాంధిగారుతమ నోటీసు లో..."

[illegible]

అమెరీగారి ప్రకటనపై "చర్చిలైట్" విమర్శ

"చరిత్రను మారవలెను" అనుశీర్షికతో లండను నుండి వెలువడు పత్రికనుండి ప్రకటితమైన "సర్చిలైట్, అనుపత్రికయొక్క సంపాదకలో అమెరీగారి ప్రకటనను గురించి ...

కాంగ్రెసుకార్యసమితి బొంబాయిసమావేశము (రెండవ పేజీ తర్వాయి)

ఇంతలోగా సామ్రాజ్యపుఅధికారదౌర్జన్యమును నిరోధించుటకు స్వీయమేలుకొరకును, మా నవజాతిఅభివృద్ధికొరకును కృషిచేయవలసిన దేశా నికి ఈసమితి సలహా యివ్వజాలదు.

భారత స్వాతంత్ర్యము కొరకై చాలపెద్దప్రయోగము ప్రారంభిం చుటకు ...

"స్వతంత్రభారతప్రభుత్వము ఎటువంటిదగు ..."

ధాన్యముదోపిడికై శిక్ష

మీరాపురాష్ట్రములో మోరియార్ లో ఒకరో జునందు ... ధాన్యము ... ఫిర్యా దులో తెలిపిరి.

హిందూప్రజామండలి విజ్ఞప్తి

బ్రిటిషిండియా విద్యాధికారికి

బ్రిటిషిండియా,ప్రభుత్వ విద్యాశాఖ క్రమిషన రు గారు హైద్రాబాదుసంస్థాన విద్యాపరిస్థితులు ను గనుగొనుటకు వచ్చుచున్నారని హైద్రాబాదు హిందూ ప్రజామండలివారికి తెలిసి వారొక బహిరంగ లేఖను వారికివ్రాసి ప్రకటించినారు- అందలికొన్ని విషయములు క్రిందనున్నవి-

"హైద్రాబాదు రాష్ట్రములో హిందువులు ...

వైస్రాయికి గాంధిగారి ఉత్తరము

అఖిలభారతకాంగ్రెసుపరిషత్తులో కాంగ్రెసు తీర్మానములామోదముపొందిన వెంటనేమహాత్మా గాంధి వైస్రాయికిఒకఉత్తరమువ్రాయునని తెలియుచున్నది- ఇందులోకాంగ్రెసుతీర్మాన సారము, కాంగ్రెసుకోరికకు ఒప్పుకొనవలెనది గా విజ్ఞాపనఉండగలదు. ఈఉత్తరముఅంత్యసం దేశరూపముగాఉండదు. సంపూర్ణ సామరస్యముతో విజ్ఞాపనచేస్తున్నట్లు ఉండు ను. అనుకూలమైన జవాబువస్తే ఈఉత్తరమును ప్రాతిపదికముగా చేసుకొని దానిపై ... సాగించవచ్చును-

అమెరికా చైనాలకు ఆజాదుగారు లేఖ వ్రాయును

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు ఇటువంటి ఉత్తరము నే అమెరికా, చైనాలకు, తదితరదేశాలకుఅందజే యుటకు ... కాంగ్రెసుకోరిక ...

సావర్కరుగారి రాజీనామా

సావర్కరుగారు అఖిలభారత హిందూమహా సభఅధ్యక్షస్థానానికి రాజీనామానిచ్చారు. ... యాధ్యక్షస్థానములోపనిచేసి ఆరోగ్యము చెడగొ ట్టుకొనియుండిరనియు అందువల్లమరియొక ఆరో గ్యవంతునికి బలవంతునికిఅప్పగించుట ధర్మమనితలచుటచే రాజీనామా నిచ్చుచున్నామనియూ చెప్పినారు-

నోటీసు అజరప ర్ ఖింజానిబు నయ్యాదు షా హైదరొద్దీన్ హుసేని వకీల్ హైకోర్టు సాకిం హుసేనిఆలం బల్దా హైదరాబాదు దక్కన్.

ప్రకటన

ఇందుమూలమున తెలియజేయుట ఏ మనగా వరంగలుజిల్లా మధిరతాలూకా లోని మోజే గుర్రంగూడ మరియు మజరే పెండలపాడు ఇజారాను నా మోక్కిల్ అగు మౌల్వీ మహమ్మదు నసీరొద్దీన్ సాహెబు గారు కొండపల్లి రంగారావు మరియు కొండపల్లిరాంచా సురావుగార్లనుండి విక్రయముచేసి ఏడు వైల రూపాయిలుకూడా ఇచ్చియుం డిరి. విక్రయదారులు, కబ్జాకూడ ఇచ్చి ఇచ్చియుండిరి- అందువలన నామో క్కిల్ దానిపై కబ్జా కలిగియున్నడు- మొత్తం క్రయధనంలో ఇంకాకొంచము ఇవ్వవలసియుండెను. దానిని విక్రయదా రునకు చెల్లించుటకు సిద్ధముగా నున్నా డు. కాని విక్రయదారులు దురభిప్రాయ ముతో దీనిని ఇతరులకు అమ్మజూచు చున్నట్లు తెలియుచున్నది. అందువలన ఇందుమూలముగా అందరికి తెలియజే యుటఏమనగా ఈముక్తావట్టాల ఇజారా అన్నిహక్కులతో సహా విక్రయించబడి నది. కనుక ఎవరైనా నాకు తెల్పకుండా క్రయవిక్రయములజరుపవద్దు. ఎందువల్ల ననగా విక్రయదారునకు అమ్మకము నకు హక్కులేదు- మరియు ఇందుక వ్యతిరేకముగా విక్రయముజరిపినయెడ అవి చెల్లనేరకపోవుటయేకాక దానికగ నష్టము చెందవలసివచ్చును-

Printed and Published by ... Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad Dn; Editor S Prathapa Reddy B. A. B. L